

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi **(1774-1914) Çalışma Kağıdı**

Osmanlı Topraklarını Paylaşma Mücadelesi:

Osmanlı Devleti'nin Siyasi Varlığına Yönelik Tehditler:

- Fransız İhtilali'nden sonra sınırların değiştiği bir dönemde Osmanlı Devleti **kendine yeterlilik** ilkesiyle hareket ederek ayakta kalmaya çalışmıştır.
- Osmanlı Devleti bu yüzyılda (18. yüzyıl) Avrupa'ya elçi göndererek Batı'daki gelişmeler yakından takip edilmek istenmiştir. Avrupa örnek alınarak ıslahatlar yapılmıştır. Avrupa'ya karşı güçlü kalınmaya çalışılmıştır.

Osmanlı Devleti'ni Paylaşma Projesi:

- Osmanlı Devleti siyasi ve askeri olarak mücadelede zorlandığı devletlere karşı yine o devletlere düşman olan devletleri yanına alarak siyasi denge meydana getirerek varlığını korumaya çalışmıştır. (Denge Siyaseti)
- 19. Yüzyıl sonlarında Avrupa'nın siyasetine Almanya ve İtalya'nın girmesiyle o güne kadar Avrupa siyasetinde etkili olan İngiltere, Fransa, Avusturya ve Rusya tedirgin olmuştur.
- Osmanlı Devleti Avrupalı devletlerin arasındaki siyasi ve ekonomik rekabetten faydalanarak varlığını devam ettirmiştir. Kısaca Osmanlı Devleti bu devletler arasındaki çıkar çatışmalarını kendi lehinde kullanmaya çalışmıştır.
- Büyük güçlerin, Osmanlı Devleti'ni parçalama girişimlerinin altında yatan asıl neden, devletin zengin doğal kaynaklarına sahip olmasıdır. Özellikle Avrupalı devletler Osmanlı Devleti'nin Asya ve Afrika topraklarını sömürgeleştirmek istemişlerdir.
- Fransız İhtilali sonucunda ortaya çıkan özgürlük ve milliyetçilik akımları Napolyon Bonapart tarafından Avrupa kıtasına yayılmaya çalışılmıştır.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi

(1774-1914) Çalışma Kağıdı

- Milliyetçilik ve özgürlük akımları sebebinden bozulan Avrupa siyasi haritasını yeniden düzenlemek üzere Fransa'yla savaşan Avrupalı devletler, Viyana'da bir kongre toplamışlardır.
- 1815'te toplanan Viyana Kongresi'nde Avrupa'da yeni bir statü meydana gelmiştir. Böylece İngiltere, Avusturya, Rusya ve Prusya kendi çıkarları doğrultusunda Avrupa'nın siyasi haritasını ve güçler dengesini yeniden düzenlemiştir.
- İngiltere, Rusya, Avusturya ve Prusya'nın katıldığı konferansa Avusturya başbakanı Meternik damgasını vurmuştur. Burada **Meternik sistemi** adıyla anılan bir politika oluşturdular. Bu politika ile kurdukları düzeni devam ettirmek ve Fransız İhtilali'nin etkilerinden kendilerini korumak için Avrupa'nın neresinde bir ayaklanma çıkarsa çıksın, hep birlikte hareket etme ve ayaklanmaları bastırma kararı almışlardır.

Şark Meselesi (Doğu Sorunu):

- 1815 Viyana Kongresi'nde ortaya konan fikirlerden biri de **Şark Meselesi**'dir. Avrupa devletlerinin 19. yüzyıl ve sonrasında Osmanlı Devleti'ne karşı yürütecekleri siyaseti ifade eden kavramdır.
- 19. yüzyıldan itibaren hız kazanan Şark Meselesi kapsamında Avrupa Devletler Osmanlı Devleti'ni önce Avrupa'dan sonra da Balkanlardan atmayı amaçlamışlardır.
- Avrupalı devletler amaçlarına ulaşmak için başta Osmanlı topraklarında yaşayan azınlıkları kışkırtmaya başladılar. Azınlıklara önce özerklik verilmesi daha sonra da onların bağımsızlığa kavuşturulması hedeflenmiştir.
- Rusya, Şark Meselesi'nde Osmanlı Devleti'nin jeopolitik öneme sahip topraklarından en büyük payı almaya çalışmıştır. Rusya Osmanlı Devleti içerisindeki Ortadoksları kullanarak Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmıştır.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi **(1774-1914) Çalışma Kağıdı**

Not 1: Şark Meselesi tabiri ilk defa 1815'te Viyana Kongresi'nde Rus Çarı Alexander tarafından kullanılmıştır. Bu mesele 1. Dünya Savaşı'na kadar Osmanlı Devleti'nin topraklarına sahip olmak isteyen emperyalist güçlerin politikası olmuş ve bu güçler Sevr Antlaşması ile amaçlarına ulaşmak istemiştir.

- Buna bağlı olarak 19. yüzyıla gelindiğinde Fransa, Osmanlı toprağı olan Mısır ve Cezayir'e saldırmış, Avrupalı devletler, Balkanlar'da Sırpların isyan çıkarmasına öncülük ederek Yunanlılara devlet kurma yolu açmışlardır.

1821 Rum İsyanı Ve Yunanistan'ın Kurulması:

- Avrupalıların Osmanlı Devleti'nden azınlıkları koparıp bağımsızlıklarını ilan ettirme projesi kapsamında Rumları bağımsızlığa götürececek ilk adım **Filik-i Eterya Cemiyeti** kurularak atılmıştır. Bu cemiyet 1894'te **Etnik-i Eterya Cemiyeti** adını almış ve Rumları silahlandırarak propaganda faaliyetleri yapmıştır.
- İlk Rum İsyanı Rum sınırındaki Eflak-Boğdan'da çıkarılmıştır. Rusya'ya sınır olmasından dolayı Rusya'dan yardım alınması amaçlanmıştır. İsyanı bölge halkı destek vermediğinden bu isyan kolaylıkla bastırılmıştır.
- Rumların asıl isyanı 1821'de **Mora Yarımadası'da** başlamıştır. Avrupalı devletlerin teşvikiyle isyan kısa sürede yayılmıştır. Mora İsyanı ile beraber Yanya Valisi **Tepedelenli Ali Paşa** da Osmanlı Devleti'ne karşı isyan etmiştir.
- İsyanı kendi çabaları ile bastıramayan 2. Mahmud, Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'dan yardım istemiştir. **Kavalalı Mehmet Ali Paşa**, Girit ve Mora valiliklerinin kendisine verilmesi şartıyla bu teklifi kabul etmiştir. Oğlu İbrahim Paşa donanması ile gelerek Yunan isyanını bastırmıştır.
- Avrupalı devletler Osmanlı Devleti'nden Yunanistan'a özerklik verilmesini istemişlerdir. Osmanlı Devleti bu isteğı reddedince 20 Ekim 1827'de **Navarin**'deki Osmanlı-Mısır donanması; İngiliz, Fransız ve Rus donanması tarafından bir baskınla imha edilmiştir.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi

(1774-1914) Çalışma Kağıdı

- Yunan isyanına destek veren Rusya, batıda Edirne'yi, doğuda Erzurum'u işgal etmiştir. (1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı)
- Osmanlı Devleti'nin yenilmesi üzerine Rusya ile 1829'da **Edirne Antlaşması** imzalanmıştır. Bu antlaşma ile Yunanistan'a bağımsızlık verilmiştir. Sırbistan'da özerk bir yapıya kavuşmuştur.

Not 2: Osmanlı Devleti'nde milliyetçilik akımıyla ilk isyan eden azınlık **Sırlardır**. Bağımsızlığı ilan eden ilk devlet ise **Yunanlılar** olmuştur.

Yunanistan'ın Bağımsızlığının Sonuçları:

- Rum isyanı sonucunda **Yunanistan** bağımsızlığını kazanmıştır.
- Rusya, kendi **Ortodoks Kilisesi**'nin koruyucusu olarak gördüğü için Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmıştır.
- Rusya'nın Hünkâr İskelesi Antlaşması'yla Boğazlar üzerinde elde ettiği haklar Avrupalı devletlerin çıkarlarını zedelediğinden bu durumu tepkiyle karşılamışlardır.
- Rusya tarihi emellerini gerçekleştirerek Osmanlı Devleti aleyhine büyümeye devam etmiştir. Çünkü Rus Çarı 1. Nikola Osmanlı Devleti'ni **hasta adam** olarak görmektedir. Ayrıca Rusya'nın hasta adam olarak nitelendirdiği Osmanlı Devleti'ni paylaşım teklifini İngiltere kabul etmemiştir.
- Rusya'da **kutsal yerler sorununu** bahane ederek Osmanlı üzerindeki hedeflerini gerçekleştirmeye çalışmıştır.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi

(1774-1914) Çalışma Kağıdı

Kutsal Yerler Sorunu Rusya Ve Fransa:

- Rusya'nın, Kudüs'te Katoliklere tanınan hakların aynısının Ortadokslara da tanınmasını istemesi **Kutsal Yerle Sorunu** olarak nitelendirilir. Yani Ortadoks ve Katolik Hristiyanlar arasındaki bir rekabettir.
- Ortadoks mezhebine bağlı olan Rusya kendi politikaları gereğince bu mezhebin kilisesini istemiştir.
- 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'yla Ruslar Ortadoksların hamiliğini üstlenerek bu amaçlarına ulaşmada önemli bir aşama kaydetmişlerdir.
- Fransa'nın, 1846'da kutsal yerler üzerinde yeniden ayrıcalık talep etmesiyle Rusya ile ilişkileri bozulmuştur.
- Ortadoksların koruyuculuğunu üstlenen Rusya'nın Osmanlı Devleti'nden yeni ayrıcalıklar elde etmek istemesiyle Rus elçisi Mençikof İstanbul'a gelerek Kutsal Yerler Sorununun Ortadokslar lehine çözümünü ve Osmanlı'daki Ortadoksların himayesinin Ruslara bırakılmasını istemiştir.
- Osmanlı Devleti'nin bu istekleri kabul etmemesi üzerine Rusya, Osmanlı'ya savaş açarak Eflâk ve Boğdan'ı işgal etmiştir. Bu bölgelerin işgali Osmanlı-Rus Savaşı'nı başaltmıştır.
- Rusların saldırısıyla endişelenen Avusturya, Prusya, Rusların Eflak ve Boğdan'ın işgalini protesto etmiştir.
- Bu sorunun çözümü için Viyana'da İngiltere, Fransa, Avusturya ve Prusya arasında bir kongre düzenlemişlerdir. Buradaki taleplerin kabul edilmemesiyle **1853 Kırım Savaşı** başlamıştır.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi

(1774-1914) Çalışma Kağıdı

1853-1856 Kırım Savaşı:

- Osmanlı Devleti, İngiltere ve Fransa'dan yardım istemiş ve bu devletler İstanbul'a birer donanma göndermiştir. Bu duruma tepki gösteren Rusya 1841 Boğazlar Sözleşmesi'nin ihlal edildiğini öne sürerek 1853'te Sinop'ta Osmanlı donanmasını bir baskınla imha etmiştir. (Sinop Baskını)
- Bu durum İstanbul ve Boğazları Rusların işgaline açık hale getirmiştir.
- İngiltere, Fransa ve Piyomente devletlerinin donanmaları Karadeniz'de Rus donanmasını imha etmişler ve zor durumda kalan Rusya **1856 Paris Antlaşması**'nı imzalamıştır.
- Çıkarları için Osmanlı Devleti'ne yardım eden İngiltere, Fransa ve Piyomente devletlerinin katkısıyla savaşı Osmanlı Devleti kazanmıştır.

1856 Paris Barış Antlaşması:

- Avrupa devletleri Osmanlı Devleti'nin Avrupa devletler hukukundan yararlanmasını kabul etmişlerdir. Ayrıca her biri ayrı ayrı Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğüne ve bağımsızlığına saygı göstermeyi garanti etmişlerdir.
- Osmanlı padişahının ilan etmiş olduğu Islahat Fermanı diğer devletler tarafından memnuniyetle karşılanmıştır. Ancak bu ferman; antlaşmayı imzalayan hiçbir devlete, Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışma hak ve yetkisi vermeyecektir.
- Osmanlı Devleti ve Rusya, savaş sırasında birbirlerinden aldıkları yerleri ve esirleri geri verecektir.
- Boğazların kapalılığına dair **1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi** aynen devam edecektir.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi

(1774-1914) Çalışma Kağıdı

- Karadeniz, tarafsız duruma getirilecek, bütün devletlerin ticaret gemilerine açık lakin savaş gemilerine sürekli kapalı olacak ve kıyılarında hiçbir tersane bulunmayacaktır.
- Sırbistan, Eflak ve Boğdan; Osmanlı Devleti'ne bağlı kalacak, ancak bunların sahip bulundukları ayrıcalıklar genişletilecek ve bunlar antlaşmayı imzalayan devletlerin garantisi altında olacaktır.

Not 3: Osmanlı Devleti Avrupa hukukundan yararlanma hakkı elde ederek bir Avrupa devleti sayılmıştır.

Not 4: Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünün Avrupalı devletler garantisi altında olması, topraklarını koruyamayacak kadar güçsüz olduğunu gösterir.

Not 5: Karadeniz'in tarafsızlığı ile ilgili madde savaşı Osmanlı Devleti kazanmasına rağmen yenilmiş devlet muamelesi yapıldığını gösterir.

1856 Paris Barış Antlaşması ile;

- Osmanlı Devleti tarihinde ilk defa Avrupa devletleriyle bir kongreye eşit koşullarda katılmıştır.
- 1853-1856 Kırım Savaşı Osmanlı ekonomisini olumsuz yönde etkilemiş, ilk defa İngiltere'den **dış borç** alınmıştır.
- Avrupalı devletlerin iç işlerine müdahalesini önlemek için **Islahat Fermanı** ilan edilmiştir.
- Rusya daha önceki antlaşmalarda (Küçük Kaynarca ve Edirne Antlaşmaları) elde ettiği kazanımlarını kaybetmiştir.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi

(1774-1914) Çalışma Kağıdı

- İngiltere ve Fransa boğazların kapanmasıyla Akdeniz ticaretini ve sömürgelerini güvence altına almışlardır.

1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı (93 Harbi):

- Sıcak denizlere inmek isteyen Rusya, Osmanlı'nın Balkanlar'daki topraklarını ve İstanbul'u ele geçirmeyi hedeflemiştir. 1853 Kırım Savaşı'nın intikamını da almak isteyen Rusya, Panslavizm politikasıyla Balkanlardaki Slavlar üzerindeki faaliyetlerini artırarak sürekli Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmıştır. Böylece Rusya Balkanlarda, Bosna-Hersek ve Bulgar isyanını teşvik etmiş ve Sırbistan ve Karadağ'ı Osmanlı Devleti'ne karşı savaşa kışkırtmıştır.
- Rusya Balkan uluslarını bir bayrak altında toplama düşüncesi olan **Panslavizm** politikasını takip etmiştir.
- Rusya 1871'de Paris Barış Antlaşması'nı tanımadığını ilan etmiştir. Daha sonra 1871'de Bosna-Hersek İsyanı ve 1876'da Bulgar İsyanı'nı desteklemiştir. Balkan Devletleri'ni Osmanlı Devleti'ne karşı kışkırtmıştır.
- 1876'da 2. Abdülhamid tahta geçmiştir. Sorunlara diplomatik yönde çözümler bulmak isteyen İngiltere, Fransa, Rusya, Almanya, Avusturya ve İtalya; Haliç'te bulunan Bahriye Nezaretinde 23 Aralık 1876'da İstanbul (Tersane) Konferansı'nı düzenlemiştir. İstanbul Konferansı (Tersane Konferansı) başladığı esnada Osmanlı Devleti **Kanun-ı Esasi'yi** ilan ederek Meşrutiyet yönetimine geçmiştir.

Not 6: Osmanlı Devleti Kanun-ı Esasi'yi ilan ederek azınlıklara yeni haklar vermiştir. Böylece bu konferansta aleyhine kararlar çıkmasını engellemeye çalışmıştır.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi **(1774-1914) Çalışma Kağıdı**

- İstanbul Konferansı'na (Tersane Konferansı) katılan devletler Londra'da yeni bir protokol imzalamıştır. Protokolün içerisinde ulusçuluk isyanların desteklenmesi gibi kabul edilmesi imkânsız taleplerden dolayı Osmanlı Devleti, 1877'de Londra Protokolü'nü reddetmiştir.
- Rusya, Londra Protokolü'nün Osmanlı Devleti tarafından reddedilmesi ile Osmanlı Devleti'ne savaş açmıştır.

Not 7: 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı, **Rumi takvimin** 1293 senesinde olduğundan **93 Harbi** adıyla anılmıştır.

- 93 Harbi'nde Balkanlardaki muharebeler Rusların, Tuna Nehri'ni geçerek Osmanlı topraklarına girmesiyle başlamıştır. Rus birlikleri Osmanlı ordusunu Plevne'de abluka altına almıştır. 145 gün Plevne'yi savunan **Gazi Osman Paşa** komutasındaki Osmanlı ordusu, Rus ve Romen orduları karşısında 10 Aralık 1877 başarısız olmuştur. Plevne'nin düşmesinden sonra Sırp'lar da Osmanlılara karşı saldırıya geçmiştir. Hızla ilerleyen Rus orduları Edirne ve Silivri'yi de alarak Ayastefanos'a (Yeşilköy) kadar ilerlemiştir.
- Osmanlı Devleti, Kafkasya'da sayıca kendisinden çok üstün Rus ordusuna karşı, **Ahmet Muhtar Paşa** komutasındaki sınırlı sayıda askerle mücadele etmiştir. Kafkasya Cephesi'nde Ahmet Muhtar Paşa, Ruslara karşı uzun süre direnmişse de Doğubeyazıt, Ardahan, Kars ve Erzurum Ruslar tarafından işgal edilmiştir.
- **Nene Hatun** ve diğer Erzurumlu vatandaşlar, Aziziye Tabyası'nı Ruslara karşı büyük bir cesaretle savunmuştur.

Not 8: 93 Harbi, Osmanlı Devleti'nin ağır mağlubiyeti ile neticelenmiştir. Rusların ve Bulgarların Balkanlardaki katliamları nedeniyle Rumeli'deki Türk nüfusu azınlık konumuna düşmüştür. Böylece Türk tarihinin en büyük göç dalgalarından birisi yaşanmıştır.

- Birçok cephede yenilen Osmanlı Devleti barış istemek zorunda kalmıştır.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi **(1774-1914) Çalışma Kağıdı**

- 3 Mart 1823'te İstanbul'da **Ayastefanos Antlaşması (Yeşilköy Antlaşması)** imzalanmıştır. Panslavizm'in bir zaferi sayılan bu antlaşmayla Rusya bölgede çok avantajlı bir duruma gelmiştir. Özellikle Bulgaristan'ın bağımsız olduğu bu antlaşma ile Avrupa'daki dengenin Rusya lehine bozulduğunu gören Avusturya, İngiltere, Fransa ve Almanya bu antlaşmaya karşı çıkarak Berlin'de uluslararası bir konferans toplanmasını sağlamıştır. Bu bakımda Ayastefanos Antlaşması, (Yeşilköy Antlaşması) **Sevr Antlaşması** gibi kağıt üzerinde kalan bir antlaşma olmuştur.
- Berlin Konferansı'na Osmanlı Devleti, İngiltere, Rusya, Avusturya, Almanya, Fransa ve İtalya katılmıştır.
- Berlin Kongresi'nde Avrupalı devletler Ayastefanos Antlaşması (Yeşilköy Antlaşması) yerine **Berlin Antlaşması**'ni imzalamışlardır.

Not 9: Bu kongre öncesinde geçici ve şartlı olarak **Kıbrıs**'ın idaresini İngiltere'ye bırakan Osmanlı Devleti, Rusya'ya karşı İngiltere'nin desteğini almayı amaçlamıştır.

13 Temmuz 1878 Berlin Antlaşması:

- Ayastefanos Antlaşması (Yeşilköy Antlaşması) ile çizilen Bulgaristan, Berlin Antlaşması ile üç bölgeye ayrılacaktır;
 - Birinci bölge doğrudan Osmanlı Devleti'ne bağlı Bulgaristan Prensliği hâline getirilecek.
 - İkinci bölge idari yönden bağımsız olmakla birlikte siyasi ve askeri yönden Osmanlı Devleti'ne bağlı bir eyalet olacak.
 - Üçüncü bölge olan Makedonya ise ıslahat yapılma şartı ile Osmanlı Devleti'ne bırakılacaktır.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi

(1774-1914) Çalışma Kağıdı

Not 10: Ayastefanos Antlaşması'nda (Yeşilköy Antlaşması) bağımsız olan Bulgaristan'ın bağımsızlığı önlenmiş, böylece Rusya'nın Bulgaristan üzerinden sıcak denizlere inmesi engellenmiştir.

- Girit'te ıslahat yapılacak ve Avrupalı devletler destek verecektir.
- Bosna-Hersek, Osmanlı Devleti'ne bağlı kalacak ancak Avusturya tarafından yönetilecektir.
- Sırbistan, Karadağ ve Romanya bağımsız olacaktır.

Not 11: Milliyetçilik akımı ile bağımsız olan devlet sayısı artmıştır.

- Tuna Nehri; savaş gemilerine kapalı, ticaret gemilerine açık olacaktır.
- Kars, Ardahan, Batum Rusya'ya bırakılacaktır. Doğubeyazıt ise Osmanlı Devleti'ne bırakılacaktır.
- Osmanlı Devleti, Ermenilerin bulunduğu yerde ıslahat yapacaktır.

Not 12: 13 Temmuz 1878 Berlin Antlaşması'nda ilk defa Ermeni Meselesi gündeme gelmiştir.

- Boğazlar, 1841 Londra ve 1856 Paris Antlaşmaları'nda belirtilen statüye sahip olacaktır.
- Osmanlı Devleti Rusya'ya savaş tazminatı ödeyecektir.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi

(1774-1914) Çalışma Kağıdı

Not 13: İngiltere, 13 Temmuz 1878 Berlin Antlaşması'nın imzalandığı günlerde Kıbrıs'a yerleşmiştir. Osmanlı Devleti'nin, Bosna-Hersek'te ve Kıbrıs'taki egemenliği sona ermiştir. Balkanlar, Doğu Anadolu, Girit gibi yerlerde ıslahat yapılmasını kabul eden Osmanlı Devleti; bunları Avrupa devletlerine bildirmeyi kabul edince buralardaki egemenliğini büyük ölçüde sınırlandırmıştır.

Ermeni Meselesi:

- Avrupalı güçler Osmanlı egemenliğinde yaşayan Ermenileri **Şark Meselesi** bağlamında kullanarak Osmanlı Devleti'ne karşı kışkırtmak istemiştir.
- 19. yüzyılın başlarında **Millet-i Sadıka** olarak anılan Ermeniler devlet içerisinde önemli görevlere getirilmiş, bakanlık ve elçilik yapanlar bile olmuştur. Ermeniler Müslüman Türkler ile iç içe yaşamışlardır. Özellikle büyükşehirlerde yaşayan Ermeniler ticaret, sanat ve kuyumculukla uğraşmışlardır.

Not 14: Bu durum Osmanlı Devleti'nde uygulanan millet sistemi sonucu oluşan sosyal eşitliği gösterir.

- Avrupalı devletler Osmanlı Devleti içerisinde yaşayan Ortadoks Ermenilere Katolik ve Protestanlık mezheplerini yayarak mezhep ayrılıklarından faydalanmak istemişlerdir. Bu amaç doğrultusunda Osmanlı Devleti'nde azınlık ve yabancı okullar açılmıştır.

Not 15: Avrupalılar Ermenileri kullanarak Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışarak devleti zayıflatmak istemişlerdir. Fransız İhtilali ile ortaya çıkan milliyetçilik fikrini yayarak Osmanlı Devleti'ni parçalamayı amaçlamışlardır.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi

(1774-1914) Çalışma Kağıdı

- 13 Temmuz 1878 Berlin Antlaşması'yla Ermenilerin yaşadığı bölgede ıslahat yapması ve güvenliklerinin sağlanmasının istenmesiyle **Ermeni Meselesi** başlamıştır.
- Osmanlı Devleti'ni parçalamak için Avrupalı devletler Ermeni Komitacıları kullanarak katliamlar yaparak provakatif eylemler yaptırıldılar.
- Rusya'da, 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Kafkaslardan Akdeniz'e ulaşabilmek için Doğu Anadolu'da yaşayan Ermenileri kışkırtmaya başlamıştır.
- Ermeniler 1887'de İsviçre'nin Cenevre şehrinde **Hınçak**, 1890'da Tiflis'te **Taşnak** komitalarını kurmuşlardır. Bu tarihten itibaren Ermeniler, 1. Dünya Savaşı'na kadar devam eden bazı isyan ve baskın girişimlerinde bulunmuşlardır.
- Ermenilerin faaliyetleri büyük ölçüde Doğu Anadolu'da yoğunlaşmıştır. Ermenilerin taşkınlıkları karşısında Müslüman Türk halkının bir kısmı Ermeni komitacıların baskın ve saldırılarından korunmak için yerlerini terk etmek zorunda kalmıştır.
- Ermeni Meselesi, 1. Dünya Savaşı'nda yeni bir özellik kazanmıştır. İtilaf devletlerinin Ermenileri kullanarak Türklerin varlığını tehdit etmeye başlamasıyla İttihat Ve Terakki Hükümeti 27 Mayıs 1913'te **Tehcir Kanunu'nu (Geçici Sevk Ve İskân Kanunu)** çıkartarak tedbir almıştır.
- Tehcir Kanunu'na (Geçici Sevk Ve İskân Kanunu) göre; karışıklık çıkaran Ermenilerin savaş bölgelerinden uzaklaştırılması uygun görülmüştür. Bu suretle özellikle Van, Bitlis ve Erzurum vilayetlerinde isyana karışan Ermeniler, Halep ve Suriye vilayetlerinin bazı bölgelerine zorunlu göçe tabi tutulmuştur.
- Tehcir Kanunu'nda (Geçici Sevk Ve İskân Kanunu) göç ettirilen Ermenilerin can ve mal güvenliklerinin sağlanması, yolculuklarının kolay geçmesi ve gönderildikleri yerlerde yerleştirmelerine özen gösterilmesi amaçlanmıştır.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi **(1774-1914) Çalışma Kağıdı**

Makedonya Sorunu:

- Makedonya Sorunu, Balkan Savaşları öncesinde ortaya çıkan en önemli sorunlardan biridir. 13 Temmuz 1878 Berlin Antlaşması'nda bağımsız olan Romanya, Sırbistan ve Bulgaristan daha fazla genişlemek istemişler, bu amaçla Makedonya'yı topraklarına katmayı amaçlamışlardır. Osmanlı Devleti'nin Makedonya'da görevlendirilen "**İzleme Taburları**" adlı jandarma birlikleri de yetersiz kalmışlardır. Bu durumdan faydalanan Balkan devletleri bölgede çetecilik faaliyetlerini artırmış ve halkı silahlandırmaya başlamışlardır.
- Makedonya'da ilk büyük isyan Manastır şehrinde 2 Ağustos 1903'te başlamıştır. İsyan kısa sürede bastırılmışsa da kısa sürede başka yeni isyanlar çıkmıştır.
- Makedonya'da yaşanan bu gelişmeler neticesinde Sultan 2. Abdülhamid Han 1908'de 2. Meşrutiyeti ilan etmiştir.

Not 16: Azınlıklar yönetime katılarak sorunlar çözülmek istenmiştir.

- Sırbistan ve Bulgaristan ayrı ayrı çeteler kurarak Makedonya'ya saldırmıştır. Aralarında Makedonya'yı paylaşma konusunda ayrılıklar yaşanmasına rağmen en son Balkan Savaşları sonundaki Bükreş Antlaşması ile Sırbistan, Yunanistan ve Bulgaristan arasında paylaştırılmıştır.

Siyasi Birliklerini Sağlayan Almanya Ve İtalya:

- 1853 ile 1871 yılları arasında Avrupa diplomasisinin şekillenmesinde Kırım Savaşı, İtalya ve Almanya'nın siyasi birliklerinin kurulmasında etkili olmuştur.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi **(1774-1914) Çalışma Kağıdı**

- İtalya ve Almanya'nın 19. yüzyılın ikinci yarısında siyasi birliklerini sağlaması, 1815 Viyana Kongresi ile Avrupa'da oluşturulan devletler arası dengeyi bozmuştur. Böylece Fransa ve Avusturya ise Avrupa siyasetinde etkilerinin yavaş yavaş kaybetmişlerdir.
- İtalya'nın siyasi birliğini sağlamasında Piyomente, en güçlü devlet olarak ön plana çıkmıştır. Piyomente, Osmanlı Devleti'ne destek olmak için İngiltere ve Fransa ile birlikte Kırım Savaşı'na katılmıştır. Bu durum uluslararası alanda tanınmasına ve destek kazanmasına ortam hazırlamıştır.

Not 17: İtalya'nın siyasi birliğini kurulmasında ve bağımsızlığını kazanmasında **Corbonali Cemiyeti** etkili olmuştur.

- Piyomente, 1859 yılında Avusturya'yı yenerek 1870'te İtalyan birliğini sağlamıştır. Siyasi birliğini sağlayan İtalya sömürgecilik faaliyetlerine başlamıştır.
- **Otto von Bismarck** 1864'te Danimarka'ya, 1866'da Avusturya'ya ve 1870-1871'de Fransa'ya karşı başarılar kazanmıştır. Otto von Bismarck bu gelişmeler sonucu Alman siyasi birliğini sağlamayı başarmıştır.
- Prusya, Sedan Savaşı'nda Fransa'yı yenerek **Alsace-Lorraine'i** ele geçirmiştir. Almanya'nın siyasi birliğini kurmasında Otto von Bismarck ve 1. Wilhelm etkili olmuştur. Siyasi birliğini kuran Almanya'da 1. Wilhelm Alman İmparatoru olmuştur. Almanya'nın sömürgecilik faaliyetlerine başlaması Avrupa devletleri arasında bloklaşmayı başlatmıştır.

Üçlü İttifak (Bağlaşma Devletleri) Ve Üçlü İtilaf (Anlaşma Devletleri) **Oluşumları:**

- Avrupa'daki Devletler, 1. Dünya Savaşı başlamadan önce çıkarları doğrultusunda politikalar takip ederek birbirleri ile yakınlaşmaya ve ittifaklar kurmaya başlamışlardır.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi

(1774-1914) Çalışma Kağıdı

- Çok geniş sömürgelere sahip olan İngiltere İtilaf Devletlerinin, siyasi birliğini geç tamamlayan Almanya ise İttifak Devletleri'nin liderliğini üstlenmiştir.

İtilaf Devletleri (Anlaşma Devletleri)	İttifak Devletleri (Bağlaşma Devletleri)
İngiltere	Almanya
Fransa	Avusturya-Macaristan
Rusya	İTALYA
İTALYA	Osmanlı Devleti
ABD, Brezilya, Çin, Japonya, Romanya, Yunanistan	Bulgaristan
Sırbistan, Belçika, Portekiz	-

Not 18: İtalya 1. Dünya Savaşı sırasında İttifak Devletleri'nden (Bağlaşma Devletleri) İtilaf Devletleri'ne (Anlaşma Devletleri) geçiş yapmıştır.

- İtalya ve Avusturya-Macaristan, çıkarları doğrultusunda Almanya ile 1882'de yakınlaşarak **Üçlü İttifak (Bağlaşma Devletleri)** bloğunu kurmuşlardır.
- İngiltere, 1904'te Fransa ile 1907'de de Rusya ile bir sözleşme yapmıştır. Böylece İngiltere, Fransa ve Rusya arasında **Üçlü İtilaf (Anlaşma Devletleri)** kurulmuştur.
- Avrupa'da oluşan bu bloklara zamanla beklentileri ve çıkarları doğrultusunda diğer ülkeler de dahil olmuştur. Böylece devletler arası gruplaşmalar ortaya çıkmıştır.

Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın Güç Kazanması:

- Fransa, Mısır'ı alarak Hindistan'a giden ticaret yollarını ele geçirmeyi ve İngiltere'nin sömürgeleri ile olan bağlantısını kesmeyi amaçlamıştır.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi **(1774-1914) Çalışma Kağıdı**

- Fransa'nın Mısır'ı işgal etmesi, Osmanlı Devleti ile Avrupalı devletlerin tepkisine neden olmuştur. Tek başına Fransa'ya karşı koyamayan Osmanlı Devleti ilk kez denge siyasetini uygulayarak Avrupalı devletlerin desteğini almıştır. İngiltere ve Rusya, Osmanlı Devleti'ne destek vererek Fransa'ya 1789'da savaş ilan etmişlerdir.
- Fransız kara ordusu Akka önlerine gelmiştir. Burada Cezzar Ahmet Paşa komutasındaki 3. Selim'in kurduğu Nizam-ı Cedit Ordusuna yenilen Napoleon, Mısır'a dönmek zorunda kalmıştır. Başarısız olan Fransa **El-Ariş Antlaşması** ile Mısır'dan çekilmiştir.
- Fransa'nın Mısır'dan çekilmesiyle meydana gelen siyasi boşluktan yararlanan **Kavalalı Mehmet Ali Paşa** yönetimi ele almıştır.
- Sultan 2. Mahud düzenli vergisini vermesi ve Hicaz'ı ele geçiren Vehhabileri etkisiz kılması koşuluyla Kavalalı Mehmet Ali Paşa'yı 1805'te Mısır Valisi olarak atamıştır.
- Sultan 2. Mahmud, Mora İsyanı'nı bastıramayınca Girit ve Mora valilikleri karşılığında Kavalalı Mehmet Ali Paşa'dan yardım istemek zorunda kalmıştır. Bu durum Mısır valisinin nüfuzunun daha da artmasına neden olmuştur.

Vehhabilik Hareketi:

- 18. yüzyılın sonlarında Arabistan Yarımadası'nın Necit bölgesinde Muhammed bin Abdülvahhap'ın öncülüğünde **Vehhabilik** adlı bir hareket doğmuştur.
- İslamiyet'in gereklerinin yerine getirmeyenlerin, öldürülmesi, mallarının yağmalanmasının vacip olduğu düşüncesiyle hareket eden Vehhabilik, Araplar arasında taraftar bulmuştur.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi

(1774-1914) Çalışma Kağıdı

- Kavalalı Mehmet Ali Paşa, Vehhabi Meselesi'ni çözmek için görevlendirilmiştir. Kavalalı Mehmet Ali Paşa, Hicaz'da etkinlik gösteren Vehhabilere karşı harekete geçmiştir. Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın oğlu İbrahim Paşa komutasındaki ordu bölgeye gönderilmiştir. İsyan kısa sürede bastırılmıştır. Mısır ordusu, 1813'te Mekke'yi Vehhabiler'den geri almıştır.
- Kavalalı Mehmet Ali Paşa başarılarından dolayı İslam âleminde büyük bir itibara sahip olmuştur.

Kuzeyden Gelen Tehlike Rusya:

1768-1914 Osmanlı-Rusya Rekabeti:

- Osmanlı Devleti'nin 16. yüzyıldan itibaren çalıştığı Habsburglar (Avusturya) ve Safevilerin yerini, 18. yüzyılın başından itibaren **Rusya** almıştır.
- Çarlık Rusya Dönemi'nde izlenen yenileşme çabalarıyla amacına ulaşmış ve Rusya giderek güçlenmiştir. Sıcak denizlere inmek isteyen Rusya en büyük engel olarak, Osmanlı Devleti'ni görmüştür. Bu nedenle iki devlet arasında uzun yıllar sürecektir bir mücadeleler yaşanmıştır.

Savaş	Antlaşma
1768-1774 Savaşı	Küçük Kaynarca Antlaşması
1779	Aynalıkavak Tenkihnamesi
1787-1792 Savaşı	Yaş Antlaşması
1807-1812 Savaşı	Bükreş Antlaşması
1828-1829 Savaşı	Edirne Antlaşması
1853-1865 Savaşı	Paris Antlaşması
1877-1878 Savaşı (93 Harbi)	Ayastefanos (Yeşilköy) Antlaşması
1877-1878 Savaşı (93 Harbi)	Belin Antlaşması

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi **(1774-1914) Çalışma Kağıdı**

- 18. yüzyıldan itibaren Rusya, sıcak denizlere inme politikası için Karadeniz'de etkinliğini artırarak balkanlarda **Panslavizm** politikasını takip etmiştir.
- Osmanlı-Rus ilişkilerini belli coğrafi bölgelere hâkim olma mücadelesi çerçevesinde değerlendirmek gerekir. Her iki devletin çıkarları **Kırım, Balkanlar** ve **Kafkasya** toprakları üzerinde çıkmıştır.
- Rusya, Kırım'ı ele geçirmeye çok önem vermiştir. Osmanlı Devleti İstanbul'un kapısı durumundaki **Kırım'ı** kaybetmemek için savaştan çekinmemiştir.
- 18. yüzyılın ortalarına doğru Avusturya ile Rusya Osmanlı Devleti'ne karşı saldırgan bir politika izlemişleridir. Bu politika 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'nın imzalanmasına kadar sürmüştür.

Not 19: Rusya'nın Ortadoksların koruyuculuğunu aldığı ve Karadeniz'in Türk gölü olmaktan çıktığı 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması ile Rusya önemli bir güç haline gelmiştir.

- 1787-1792 Osmanlı-Rus savaşları sonucunda Rusya ile 1792 Yaş Antlaşması imzalanmıştır.

Not 20: Kırım'ın Yaş Antlaşması ile kaybedilmesi Boğazlar ve İstanbul'u Rus tehdidine karşı açık hale getirmiştir.

- 1827'de **Navarin**'de Osmanlı donanmasının yakılması Rusya'yı Doğu Akdeniz'de önemli bir güç haline getirmiştir.
- 1829'da imzalanan **Edirne Antlaşması**'yla Rusya'nın neredeyse tüm Karadeniz sahiline hakim olması ve boğazların Rus ticaret gemilerine açılması başta İngiltere olmak üzere emperyalist güçleri tedirgin etmiştir.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi

(1774-1914) Çalışma Kağıdı

- Osmanlı Devleti'nin 1883'te Mısır Meselesi'nde Ruslardan destek alınması amacıyla **Hünkâr İskelesi Antlaşması**'nın imzalanması sonucu Rusya Boğazlarda yeni imtiyazlar elde etmişlerdir.
- Rusya'nın bu ilerleyişinden rahatsız olan Avrupalı devletler Kırım Savaşı'nda Osmanlı Devleti'ni destekleyerek Rusya'ya karşı Osmanlı Devleti'nin yanında yer almışlardır. Yapılan **1856 Paris Antlaşması** ile Rusya'nın Karadeniz'deki hakimiyetini azaltmayı hedeflemişlerdir.
- 1877-1878 Osmanlı-Rus savaşına neden olan Rusların Panslavizm politikası sonucu yapılan **Ayastefanos (Yeşilköy) Antlaşması**'nı çıkarlarına ters bulan Avrupalı devletlerin baskısıyla imzalanan **13 Temmuz 1878 Berlin Antlaşması**'yla Rusya, isteklerinin bir kısmından vazgeçmek zorunda kalmıştır.
- 1. Dünya Savaşı'nda da Osmanlı Devleti karşısında yer alan Rusya'da iç karışıklıklar yaşanmıştır. **1917 Bolşevik Devrimi'yle (İhtilali)** Çarlık Rusya'sı yıkılarak yerine **Sovyet Rusya** kurulmuştur.

Boğazlar Meselesi Ve Rusya:

- Osmanlı Devleti, 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'yla Rusya'ya ve diğer Avrupalı devletlere Boğazlardan ticari geçiş hakkı vermek zorunda kalmıştır. Böylece Rusya, ilk defa Karadeniz'e çıkma ve serbestçe ticaret yapabilme hakkına sahip olmuştur.
- Rusya'ya verilen bu imtiyazlardan dolayı Karadeniz "**Türk gölü**" olma özelliğini kaybetmiştir.
- Böylece Boğazlar uluslararası bir sorun olmaya başlamıştır.
- Avrupalı devletlerin Rusya'nın Boğazlardan geçme imtiyazına tepki göstermesi **Boğazlar sorununa** neden olmuştur.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi

(1774-1914) Çalışma Kağıdı

Not 21: 1833 Hünkâr İskeleyi Antlaşması, Osmanlı Devleti'nin Boğazlarda son kez tek başına karar verdiği (söz sahibi olduğu) antlaşmadır. Bu antlaşma Boğazlar sorununu da başlatan antlaşma olmuştur.

- İngiltere'nin sömürge yollarında güçlü bir Rusya'yı istememesi bu sorunu çıkartmıştır.
- 1833 Hünkâr Antlaşması 8 yıl sürecektir. Bu antlaşmanın süresi dolunca İngiltere **Londra Boğazlar Konferansı**'nı toplamıştır.
- Londra Konferansı'na katılan İngiltere, Rusya, Fransa, Avusturya ve Prusya temsilcileri arasında **1841 Londra Boğazlar Antlaşması** imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Osmanlı Devleti'nin barış zamanında Boğazları yabancı savaş gemilerine kapalı tutması kabul edilmiştir. Böylece Boğazlardan geçiş sadece Osmanlı hukuk kuralları veya Osmanlı Devleti ile diğer devletler arasında yapılan ikili antlaşmalarla düzenlenmesi aşamasından çıkmıştır. Artık Boğazlardan geçiş uygulaması uluslararası bir statü kazanmıştır.

Not 22: Boğazlar bu sözleşmeyle uluslararası bir statüye kavuşmuştur. (Osmanlı Devleti'nin Boğazlar üzerindeki mutlak egemenliği sona ermiştir.)

- 1856'da Paris Antlaşması ile Rusya'nın Karadeniz'de donanma bulundurma hakkı elinden alınmıştır.
- 93 Harbi sırasında Rusların İstanbul önlerine kadar gelmesi İngiltere tarafından durdurulmuştur.
- Denge politikası izleyen Osmanlı Devleti, Rusların sıcak denizlere inme arzusunu kimi zaman İngiltere kimi zaman ise Almanya ile durdurmaya çalışmıştır.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi **(1774-1914) Çalışma Kağıdı**

Reval Görüşmeleri Ve Balkanlar:

- İngiltere ile Rusya 1908'de Reval Limanı'nda bir araya gelerek Makedonya ve Boğazlar Sorununu görüşmüşlerdir. Bu görüşme sonucunda **Makedonya**'da ıslahat yapılması kararı alınmıştır.
- Osmanlı Devleti, Reval Görüşmeleri öncesinde **meşrutiyeti** ikinci defa ilan ederek bu görüşmede aleyhine kararlar çıkmasını engellemeye çalışmıştır.
- 2. Meşrutiyet'in ilanından sonra Bulgaristan bağımsızlığını ilan etmiş, Avusturya Bosna-Hersek'i topraklarına katmış ve Girit Yunanistan'a katılma kararı almıştır.
- Balkanlarda Osmanlı egemenliğinde sadece Arnavutluk ve Makedonya kalmıştır. Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki bu son toprakları da Balkan devletlerinin hedefi haline gelmiştir.

1912 1. Balkan Savaşı:

Nedenleri;

- Fransız İhtilali ile ortaya çıkan milliyetçilik akımının yayılması.
- Balkan devletlerinin Hristiyanlar lehine ıslahatlar yapılmasını istemeleri.
- Osmanlı Devleti'nin, Trablusgarp Savaşı'nda güçsüzlüğünün ortaya çıkması.
- Rusya'nın Panslavizm politikası ile Balkan devletlerini Osmanlı Devleti'ne karşı birleştirmesi.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi

(1774-1914) Çalışma Kağıdı

Not 23: Sultan 2. Abdülhamid Han Hazretleri, tahtta kaldığı sürece Balkan devletleri arasındaki mezhep çatışmalarını körükleyerek onların Osmanlı Devleti'ne karşı ittifak etmelerini önlemeye çalışmıştır.

- Osmanlı Devleti'ne ilk savaş açan devlet **Karadağ** olmuştur. Sonra **Sırbistan**, **Yunanistan** ve **Bulgaristan**, Osmanlı Devleti'ne savaş açmışlardır.
- Savaştan önce askerlerinin bir kısmını terhis eden Osmanlı Devleti "Şark (Doğu) Ordusu" ve "Garp (Batı) Ordusu" olarak iki koldan savaşmasına rağmen Balkan devletleri karşısında bütün cephelerde yenilgiye uğramıştır.
- Yanya ve İşkodra dışında Batı Trakya'yı boşaltmak zorunda kalan Osmanlı Devleti, Çatalca önlerine kadar çekilmiştir. Yunanlılar Selanik'i işgal etmiştir.
- Bu gelişmelerden yararlanan **Arnavutluk** bağımsızlığını ilan etmiştir.
- Avrupalı devletlerin ara buluculuğu sonucunda **Londra Barış Konferansı** toplanmıştır. 1. Balkan Savaşı, 30 Mayıs 1913'te imzalanan **Londra Antlaşması**'yla sona ermiştir.

1913 Londra Antlaşması:

- Midye-Enez hattı Osmanlı-Bulgar sınırı olmuştur.
- Trakya ve Edirne Bulgaristan'a bırakılmıştır.
- Güney Makedonya, Selanik ve Girit Yunanistan'a verilmiştir.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi **(1774-1914) Çalışma Kağıdı**

- Sırbistan, Kuzey ve Orta Makedonya'yı almıştır.
- Silistre ise Romanya'ya bırakılmıştır.
- Arnavutluk'un bağımsızlığı kabul edilmiştir.

Not 24: 1. Balkan Savaşı sonunda **Edirne** kaybedilmiştir. Balkanların çoğu Osmanlı düşmanlarının işgaline uğramıştır.

Not 25: 1. Balkan Savaşı'ndaki yenilgiyi bahane eden İttihat Ve Terakki Partisi "**Bâbiâli Baskını**" ile hükümet darbesi yaparak devletin yönetiminde tek başına söz sahibi olmuştur.

1913 2. Balkan Savaşı:

Nedenleri;

- Bulgaristan'ın 1. Balkan Savaşı'ndan kârlı çıkarak çok geniş topraklar alması.
- Balkan devletlerinin Osmanlı Devleti'nden aldıkları toprakları paylaşamamaları.

- Bulgaristan, 29 Haziran 1913'te Yunanistan ve Sırbistan'a savaş açmıştır.
- Bulgaristan'dan Dobruca'yı isteyen Romanya'da Bulgaristan'a karşı savaşa girmiştir.

Not 26: Romanya 1. Balkan Savaşı'na katılmadığı halde 2. Balkan Savaşı'na çıkarlarını korumak ve Bulgaristan'dan pay almak için katılmıştır.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi

(1774-1914) Çalışma Kağıdı

- Bulgar kuvvetlerinin zor duruma düşmesinden istifade eden Osmanlı Devleti de **Edirne**'yi kurtarmak için Bulgaristan'a karşı harekete geçmiştir. Osmanlı Devleti Bulgaristan'dan Edirne'yi geri almıştır.
- Tüm cephelerde mağlup olan Bulgaristan barış istemiş ve 1913'te Osmanlı Devleti ile Bulgaristan arasında **İstanbul Antlaşması** imzalanmıştır.
- İstanbul Antlaşması ile Edirne ile Kırklareli, Osmanlı Devleti'ne geri verilmiş ve Meriç Nehri Osmanlı-Bulgar sınırı olarak kabul edilmiştir.
- Osmanlı Devleti ile Yunanistan arasında 1913'te **Atina Antlaşması** imzalanmıştır. Osmanlı Devleti Girit'in Yunanistan'a ait olduğunu resmen kabul etmiştir.

1. Ve 2. Balkan Savaşları'nın Sonuçları:

- Kaybedilen Balkan topraklarından Anadolu'ya çok yoğun Türk göçleri yaşanmıştır.
- Osmanlılık düşüncesi başarısız olurken Balkanlarda kalan Türk azınlığa yapılan baskı ve zulümler Osmanlı'da **Türkçülük** akımının güçlenmesine zemin hazırlamıştır.
- Osmanlı Devleti; Ege Adaları, Makedonya, Batı Trakya ve Arnavutluk'u kaybetmiştir.
- Balkanlarda **Türk azınlık** sorunu ortaya çıkmıştır.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi

(1774-1914) Çalışma Kağıdı

- Osmanlı Devleti yaptığı antlaşmalarla Balkanlarda kalan Türk azınlığın haklarını güvence altına almaya çalışmıştır.

1. Dünya Savaşı Öncesi Osmanlı Devleti'nin İttifak Arayışları:

- Osmanlı Devleti, 1. Dünya Savaşı öncesinde ilk olarak İngiltere'ye ittifak teklifinde bulunmuştur. İngiltere, müttefiki olan Rusya'yı kaybetmemek için bu ittifak teklifine sıcak bakmamıştır.
- İngiltere, Fransa ve Rusya gibi İtilaf Devletleri Osmanlı Devleti'nin tarafsız kalmasını istemişlerdir.
- 1914'te Dahiliye Nazırı Talat Bey Rusya'ya ittifak teklifinde bulunmuştur. Ancak Rusya bu teklife olumsuz yanıt vermiştir.
- Osmanlı Devleti'nin, Almanlarla gizli ittifak antlaşmasını imzalayarak genel seferberlik ilan etmesinden en çok Rusya rahatsız olmuştur.
- Osmanlı Devleti'nin ittifak teklifine Fransa'da müttefikleri olan İngiltere ve Rusya'nın politikalarının net olması nedeniyle olumsuz cevap vermiştir.
- **Sonuç olarak** İngiltere, Fransa ve Rusya; Osmanlı Devleti'nin ittifak taleplerinin kabul edilmesine imkân tanımamışlardır.
- Almanya ile Osmanlı Devleti arasında Sultan 2. Abdülhamid Han Hazretleri Dönemi'nden itibaren iyi ilişkiler kurulmaya başlanmıştır.
- Bu dönemde Osmanlı ordusu iyi durumda olmadığı için ittifak kuracağı devlete yük olacağı düşünülmüştür.

3.Ünite - Uluslararası İlişkilerde Denge Stratejisi

(1774-1914) Çalışma Kağıdı

- Alman İmparatoru 2. Wilhelm, Balkanlarda Rusya'ya karşı Avusturya'nın desteğe ihtiyacı olduğu için Osmanlı Devleti'nin önemini farkında olmuştur.
- Sadrazam Said Halim Paşa, 28 Temmuz 1914'te Almanya'nın İstanbul Büyükelçisi Wangenheim ile görüşerek Rusya'ya karşı Almanya'yla gizli bir ittifak yapmak istediklerini ve bununla Üçlü İttifak'a dahil edilme isteğini bildirmiştir. Almanya ile Osmanlı Devleti arasında 2 Ağustos 1914'te ittifak antlaşması imzalanmış böylece Almanya-Osmanlı ittifakı gerçekleşmiştir. Osmanlı Devleti genel seferberlik ilan etmiştir.